

ARCHIVE COPY

Please return.

Outreach

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume VIII, Number 7, 8
November, December 1985

THE ZAREHIAN SEMINARY BUILDING INAUGURATED IN THE PRESENCE OF THE PRESIDENT OF LEBANON

H.E. President Amine Gemayel cutting the traditional ribbon of the "Zarehian" Seminary. On his sides, Catholicos Karekin II and Mr. Victor Kassis, Minister of Economy and Commerce.

Saturday, October 26 was a day of immense joy for the Catholicosate of Cilicia and its Seminary, for the Armenian Church and for the Armenian people. The inauguration of the newly built Seminary building took place in Bikfayah, in the hills of Lebanon.

The President of Lebanon, His Excellency Sheikh Amine Gemayel surprised everyone by coming himself instead of sending his representative. He preferred to come himself to show his love and interest towards the Catholicosate of Cilicia and the Armenian people. The ceremonies were placed under the auspices of His Holiness Catholicos Karekin II who was surrounded by members of the clergy and over 400 guests, and religious and political personalities among whom were Minister of National Economy, Victor Kassis, and the Director of National Security Chief Jemil Nahmeh — members of the parliament. At 5 p.m. the Catholicos led the President to the entrance of the Seminary building where the President cut the traditional ribbon and then in a short speech he expressed the wish that this inauguration might symbolize the beginning of peace in Lebanon. A short program was offered at which time the Seminarians sang the National Anthem of Lebanon, the Giligia and a hymn dedicated to the Holy Spirit.

The Dean of the Seminary spoke in Armenian and Arabic. Greetings were brought forth from the Prelates of Lebanon, Syria and California who are respectively Bishop Aram Keshishian, Archbishop Souren Kataroyan and Archbishop Datev Sarkissian. Also the greetings of the Central Executive Council were expressed by Mr. Voskeperan Arzoumanian.

In his closing speech, His Holiness Catholicos Karekin II expressed his immense joy on being able to see this day. He thanked all who did contribute towards the expenses of the building, and read the congratulatory cable sent by Archbishop Mesrob Ashjian. He especially thanked the many friends of the Catholicosate in the U.S. and Canada who, during and after the 50th Jubilee of the Seminary, wholeheartedly participated in the fundraising organized by the Eastern Prelacy.

He then announced that in memory of the beloved Catholicos Zareh I, who had inspired generations of clergymen and who was the symbol of supreme sacrifice, the Seminary would be known from then on as the Zarehian Seminary.

The guests reacted to this announcement by breaking into applause with tears in their eyes.

After the opening ceremonies, the guests were taken to different sections of the seminary.

The new seminary building is located on the south

side of the Martyrs' Memorial in Bikfayah and is attached to the old building with a bridge. It is built on six levels with an interesting blend of traditional and modern architecture.

The construction of the building was made possible through the generous gift of the Armenian people and we are proud that the Armenian/American community offered its share to this noble cause. One of the halls of the seminary has been named Dumanian hall in memory of the parents of Dr. and Mrs. Ara Dumanian of Indiana. Another hall will be named after the Armenian National hero Arshavir Shiragian through the generous pledge of Mr. Vahan and his late wife Noemi Terchounian of Boston, Massachusetts.

The Seminary presently has sixty enrolled students and it is one of the primary sources of clergymen for the Armenian Church. Since its inauguration in the 1930's it has given 3 Catholicos, 24 Archbishops, 225 Vartabeds and priests, several hundred teachers, choir masters and journalists who serve the Armenian Nation throughout the world.

We would like to congratulate the Catholicos and the Seminary family for their greater service in the years ahead.

ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԳՈՀԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻ

Նոյեմբեր 28-ին, Հինգշաբթի օր, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները պիտի տօնեն իրենց ազգային տօներէն մէկը, որ եզակի է իր կրօնարարոյական բնոյթով եւ շնորհակալութեան երանգաւորումով եւ որ կը կոչուի Գոհարանութեան Օր:

Գոհարանութեան տօնը, որ 1621-թուին հաստատուած է Մէյքլուսէցի Plymouth քաղաքի ծովափը ոտք դնող գաղթականներու կողմէ, աղօթքի եւ շնորհակալութեան խօսուն արտայայտութիւն մըն էր առ Աստուած: Ասոնք, այդ առաջին գաղթականները, բազմաթիւ պատճառներուն էին շնորհակալութիւն յայտնելու: Շնորհակալ էին Տիրոջ, որ ազատ ցամաքամաս մը տրուած էր իրենց: Շնորհակալ էին, որ կըրցած էին կրօնքի ազատութիւն ձեռք ձգել: Շնորհակալ էին, որ բնակիչները դարձած էին բարեբեր եւ օրհնեալ երկրի մը:

1864-ին Նախագահ Լինքոլն, ազգային տօն կը հռչակէ Գոհարանութեան Օրը, հրաւիրելով քաղաքացիները իրենց շնորհակալութիւնը յայտնելու Աստուծոյ, երկրի բոլոր բարիքներուն համար:

Գոհարանութեան Օրը սակայն, որուն Անգլերէնը Thanksgiving է, անցեալի մէջ կատարուած երեւոյթի մը յիշատակութիւնը չէ՛ լուկ: Անիկա առիթ մըն է, որ անգամ մը եւս կրկնուի ա՛յն, ինչ որ աւելի քան 350 տարիներ առաջ Ամերիկայի նախահայրերը կատարած էին: Այսինքն՝ անգամ մը եւս երախտագիտութիւն յայտնել ամէն ինչի համար, բարի թէ՛ չար, լաւ թէ՛ գէշ, գոր բաժինը եղած է այս երկրի բնակիչներուն: Չարմանալի կը թուի թերեւս, թէ ինչպէ՞ս կարելի է շնորհակալութիւն յայտնել նաեւ չարով ընդելուզուած օրերու համար: Պէտք չէ մոռնալ սակայն, որ հակառակ մեզի պարզեւուած բարիքներուն, մարդ արարածը յաճախ մոռցած է, որ անօթի մը կերակրելով՝ կերակրած կ'ըլլայ զԱստուած: Այս տօնին է, որ խոստովանանքի ոգիով պէտք է մօտենալ Տիրոջ, առանց խպնելու խոստովանիլ այն մեղքերը, գորս պէտք չէր որ գործուէին, առ նուազն ի սէր Աստուծոյ: Այն տօնին է, որ քաջութեամբ պէտք է կարենանք ծունկի գալ եւ գոհունակութիւն յայտնել տրուած առիթին, եւ նորոգել Աստուծոյ եւ մարդկութեան ծառայելու ուխտը:

Որպէս բարեբեր երկրի մը քաղաքացիները, պարտաւոր ենք ամենայն անկեղծութեամբ քաւութեան ենթարկել մեր տկարութիւնները, սրբագրել զանոնք եւ պատենէլ բարձրացնել Սատանայ:

(Շար. էջ 7)

Archbishop Mesrob Ashjian, presenting the Prelacy Outreach Award to Mr. Louis Hagopian, Chairman of the American Association of Advertising Agencies for 1985. Mr. Hagopian was honored at a reception given by the Prelacy of the Armenian Church, Thursday evening, October 31, 1985. Louis Hagopian is Chairman of NW Ayer, Inc., the advertising firm well known for the ad "Reach out and touch someone."

Վանի Այգեստան կոչուած մասից, ուր հոծ բազմութիւն էր ապրում, ոտքով մօտաւորապէս մէկ ժամ էր տեւում մինչեւ Բերդաքաղաքը: Բերդաքաղաքի եւ Այգեստանի միջեւ թրքական թաղեր էին: Երբ թրքական թաղը վերջանում էր ու մօտենում էիք Բերդաքաղաքին, հազիւ տաս րոպէ մնացած՝ մի Վանք կար, որի շրջապատում եւ այդ Վանքի կալուածներում ապրում էին մօտաւորապէս 15 չքաւոր հայ ընտանիքներ:

Դրա իսկական անունը Հայկավանք էր, բայց հասարակ ժողովուրդը իր ձեռով էր արտասանում՝ «Խախկավանք»:

Հաւանաբար, ժամանակին այդ Վանքի շուրջը շատ հայեր են ապրել որ կտրուած էր թէ Այգեստանից եւ թէ Բերդաքաղաքից՝ մեծ մաս հեռացել է ու հաստատուել Այգեստանում:

Հայկավանքը քարաշէն, ոչ շատ մեծ մի եկեղեցի էր: Դրսից շատ զեղեցիկ էր իր կառուցուածքով, չնայած որ պատերի վրայ մի քանի տեղ ճեղքեր կային, որոնք բացուել էին ժածֆի(2) տարին, ոչ ոք չէր մտածել նորոգելու մասին: Իսկ ներսը շատ խղճուկ էր եւ աղքատ: Քարէ յատակ, աժանագին մոմակալներ, հին ձեւի կանթեղներ: Խորանը ծածկում էր մի մահամերձ, մի քանի տեղով պատուած վարագոյր:

Մի ձերուկ քահանայ, հաւանաբար 80 տարեկան ապրում էր իր կնոջ հետ Վանքի կից մի խուցում: Կիրակի օրերն էին միայն ժամերգութիւն կատարում, իսկ հասարակ օրերը, տէր հայրը թէ առաւօտեան շատ շուտ եւ թէ երեկոյեան արեւ մայր մտնելիս՝ գնում էր Վանք եւ իր աղօթքն անում:

Քահանայի անունը Տէր Իգնատիոս էր, որտեղից էին գտել այդ անունը անունը չգիտեմ: Նրա մօրուքը 40 սանիթմէթր երկար կը լինէր եւ ճերմակ էր ձիւնի նման:

Կիրակի օրերը տէրհօր օգնում էին, որպէս սարկաւազ եւ լուսարար՝ ներկարար Համօն, պղնձագործ Սողոմոն եւ Բայանտուզ Գարեգին(3):

Այդ թաղամասում կար մի հնակարկատ, մի կտաւ ներկողի խանութ եւ մի նպարավաճառի խանութ: Այդտեղ դուք կարող էիք գտնել՝ թել-ասեղից սկսած նաեւ փայտից դպալներ, կաւէ քասաներ՝ աչքեր ներկելու սուրմա(4):

Այնտեղի երեխաները գալիս էին Բերդաքաղաքի Տիրամայր դպրոց եւ նրանցից թոշակ չէին վերցնում:

Սակայն՝ այդ Վանքին շատ քչերն էին ասում Հայկավանք կամ «Խախկավանք» աւելի շատ նրան անուանում էին «Թուխ Մանուկ»:

Պատճառը:

Բացատրեմ:

Այդ մերկ, անշուք, բզիկ-բզիկ եղած վարագոյրով խորանի վրայ, մօտաւորապէս երկու մէթր երկարութեամբ եւ մէկ ու կէս մէթր լայնութեամբ, մի հոյակապ, իւղաներկ եւ անպայման տաղանդաւոր մի նկարիչի կողմից գծուած՝ Աստուածամօր նկար կար, որի գրկումն էր Աստուածորդին-մանուկ Քրիստոսը, սակայն դէմքը թուխ էր-Սեւ-եւ այդ բանը բոլորին զարմացնում էր: Վասպուրական աշխարհում հարիւրաւոր վանքեր եւ եկեղեցիներ կային եւ բոլորի խորաններում մեծ ու փոքր այդ ձեւի նկարներ կային, բայց ոչ մէկի Քրիստոսը թուխ չէր: ...:

Մի տեսակ հանելուկ էր բոլորի համար:

Մենք ամէն շաբաթ օր, երբ Այգեստանից գալիս էինք քաղաք, մտնում էինք եկեղեցին յատկապէս այդ նկարը տեսնելու համար: Նա մեզ քաշում էր, հմայում եւ չէինք կարող գաղտնիքը լուծել:

Մի օր հարցրինք քահանային.

Տէր Հայր, ինչո՞ւ բոլոր եկեղեցիների Յիսուսները ճերմակ են՝ իսկ այս մէկը սեւ է:

— Տղաներ, ես էլ չգիտեմ: Խրիմեանն էլ չիմացաւ:

Սի Խորհուրդ կայ սրա մէջ որ մենք չենք գիտեր:

Պապս էլ քահանայ էր՝ նա էլ չգիտէր: Ասում էր հազար տարուայ գործ է:

— Ո՞վ է բերել:

պիտի իմանամ:

- Հապա ո՞վ պիտի իմանայ:
— Ես այստեղ չեմ եղել, ասում են երբ Խրիմեան Հաքոբի տեսել է այս նկարը՝ գոռացել է:
— Վար բերէք այս հեթանոս նկարը:
— Սակայն ժողովուրդը ընդիմացել է:
— Դա մեր պապերի պապից սկսեալ, այդ նկարը այդտեղ է կախուել՝ նա տեղից չպիտի շարժուի, ապա թէ ոչ մեր երկիրը կը կործանի: Այդ նկարը, այս ժամից (եկեղեցի) դուրս չպիտի գայ:

Այդպէս էլ մնացել է:

Բայց տարօրինակը այն է, որ բոլորը հաւատում էին այդ նկարի զօրութեան: Հայ, թուրք, քրիւստոնյանսկ միթրուական(5) հաւատում էին նրա զօրութեան:

Նրա զօրութեան մասին հետեւեալ բաներն էին պատմում:

Եթէ մի չբեր(6) կին եօթ անգամ ծնկաչոք դառնայ այդ նկարի շուրջ, անպայման երեխայ կ'ունենայ:

Եթէ մի կին տեսնում էր, որ իր ամուսինը իրեն չի սիրում, երկու ժամ նստում էր նկարի տակ եւ համբուրում Քրիստոսի ոտները, յաջորդ օրը ամուսինը սիրահարուած պատանու նման՝ նրան կրկին պիտի սիրէր:

Եթէ երաշտ էր լինում, մի ամանով ջուր էին տանում եւ Աստուածամօր կանթեղի ձէթից մի քանի կաթիլ լեցնում այդ ամանն մէջ եւ սրկում էին մի որեւէ կանաչուլթեան վարայ, իսկոյն անձրեւ էր գալիս: Դեռ շատ բաներ, բայց ես մոռացել եմ:

Մի օր էլ դիմեցինք մեր պատմութեան դասատուին.

— Պարոն Թուրքէն, դուք պատմադէտ էք, ասացէք խնդրեմ, ինչո՞ւ Խախկավանքի խորանի Յիսուսը սեւ է:

— Սեւ չէ այլ թուխ է:

— Միեւնոյն է:

— Դա ի՞նչ կապ ունի իմ պատմագէտ լինելու հետ: Հարցրէք կրօնի ուսուցչին:

— Նա երբէք չի իմանում:

— Ես մի բան եմ ենթադրում, լաւ լսեցէք, ենթադրում եմ միայն, հաստատ չգիտեմ:

— Վնաս չունի ասացէք:

— Չգիտեմ, ե՞րբ եւ ո՞րտեղ կարդացել եմ, որ Աֆրիկայում հրեաներ շատ կան եւ նրանք սեւ են: Կան մեծ թուով աֆրիկացի սեւեր, որոնք քրիստոնիայ են: Օրինակ Հապէշներ: Քանի որ Քրիստոսը հրեայ էր համարում, այդ սեւերը, որոնք քրիստոնիայ են՝ ուզել են, որ իրենց պաշտած Քրիստոսը սեւ լինի եւ իրենց եկեղեցիներում եղած նկարները այդպէս են նկարուած: Հաստատ բան չէ, ենթադրում եմ, հիմնուած այդ բանի վրայ:

Եթէ չեմ սխալուում թրքական սահմանադրութիւնից յետոյ, երկու իտալացի նկարիչներ եւ մի աֆրիկացի սեւ միլիոնատէր եկել են Վան, գնացել են այդ նկարը երկար երկար քննել են եւ յետոյ Տէր Իգնատիոսին դիմելով ասել են:

— Տէր հայր, մենք ուզում ենք այդ նկարը գնել: Դրա փոխարէն մէկ աւելի զեղեցիկ նկար կտանք ձեզ, որ Քրիստոսը ճերմակ է եւ հազար օսմանեան ղեղին ոսկի էլ եկեղեցուն կը նուիրենք, որպէս զի վերանորոգէք:

Տէր հայրը պատասխանում է.

Ես իշխանութիւն կամ իրաւունք չունեմ:

Դիմեցէք Առաջնորդարանին:

Ասում էին, որ այդ մարդիկ դիմում են Առաջնորդարան, նոյնիսկ մինչեւ 5000 ոսկի են առաջարկում, որով կարելի էր երկու եկեղեցի շինել, մերժում են:

Մարդիկ մեկնում են:

Այդ դէպքից վեց ամիս յետոյ, երբ դպրոցից վերադառնում էինք, վանքի շրջապատը ահագին բազմութիւն էր լեցուած:

— Ի՞նչ է պատահել:

— Թուխ Մանուկի նկարը գողացել են ... անյայտացել է:

— Խեղճ, ծերուկ քահանան դողում էր եւ արտասուում:

— Պատմիր, տէր հայր, ինչպէ՞ս եղաւ:

— Գիշերը, այսինքն երեկոյեան ժամը վեցին, եկեղեցու բանալին, իր կախուած տեղից վերցրի, գնացի ժամ(7) չոքեցի, երկու վայրկեան իմ աղօթքն արի, եկայ դուռը փակեցի եւ բանալին կախեցի իր տեղը:

— Յետո՞յ ... յետո՞յ ... ձայն տուին շատեր:

— Առաւօտեան, երբ նորից բանալին վերցրի, գնացի եկեղեցին, ծուկ չոքեցի խորանին առջեւ, աղօթեցի, մէկ էլ երբ աչքերս վեր բարձրացրի, ո՛չ Տիրամէր կայ եւ ո՛չ էլ Թուխ Մանուկ ... աչքերիս չհաւատացի, կանչեցի երեցկնոջ, լուսարարին, ասացի նայեցէք ո՞ւր է նկարը: Նկարը այնտեղն է թէ ոչ ...:

— Տէր հայր նկարը չկայ ... նկար գողցել են ...:

— Ձանձմ, ինչպէ՞ս պիտի գողանան, դուռը բաց չեմ թողել, ո՞վ մտաւ մեր խուցը պատկերն գողացաւ, դուռը փակեց եւ նորից բանալին բերեց իր տեղը կախեց:

— Ձարմանալի բան է. — ասաց մի ծերուկ:

(Շար. էջ 3)

The Ellis Island Oral History Project, sponsored by the National Park Service and The Statue of Liberty — Ellis Island Foundation, Inc., is seeking people with memories of Ellis Island. The project consists of interviews with 200 people from around the country who either immigrated through Ellis Island or who worked at Ellis Island between 1892 and 1954. Of particular interest are those immigrants who passed through the island before 1924. The project, scheduled to be completed in May 1986, will be incorporated in the Statue of Liberty and Ellis Island centennial celebrations. The taped interviews will become a permanent part of the Ellis Island Museum, scheduled to open on July 4, 1987. AKRF, Inc., the New York City research firm conducting the Ellis Island Oral History Project on behalf of the National Park Service, is seeking people who either immigrated through Ellis Island or worked at Ellis Island between 1892 and 1954. Americans can help in the search by seeking out parents, grandparents or senior citizens they know and asking them if they came through Ellis Island. Those who are recruiting possible interview candidates should fill out the attached form and send it to the address below:

Ellis Island Oral History Project
P.O. Box 20375
Greeley Square Station
New York, N.Y. 10001

Or call us at (212) 696-0670 and ask for Dana Gumb.

The project will be interviewing people from the Mid-Atlantic and New England States between October, 1985 and April, 1986. The interviews in the south and far west are scheduled for early 1986.

Help us find people who have memories of Ellis Island. Don't let tales of a new beginning end.

INSTRUCTIONS FOR RECRUITERS PARTICIPATING IN THE ELLIS ISLAND ORAL HISTORY PROJECT

The Ellis Island Oral History Project is collecting people's stories about their experiences either immigrating through Ellis Island or working there. In the time of peak immigration up to the early years of the 20th century, over 11 million people immigrated through Ellis Island. Some of these people are still alive today. Is one of them your grandparent or great grandparent or other relative or friend? If they did come through Ellis Island, we would like to know the following information about them:

Name of Ellis Island Immigrant or Worker:
Address:
Telephone:
Country of Origin:
Date of Birth:
Year of Immigration:
Age at time of Immigration:
Name of Recruiter:
Organization:
Telephone:

If possible, briefly record the person's recollections of life in their native country, the voyage to this country, processing at Ellis Island and life in America. Please send this form to:

Ellis Island Oral History Project
P.O. Box 20375
Greeley Square Station
New York, New York 10001
or call us at (212) 696-0670
and ask for Dana Gumb

OUTREACH
Archbishop Mesrob Ashjian
Prelate
Mary Hamparian - Editor
OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America, Second class postage paid at New York, N.Y. 10016. Postmaster: Send address changes to Outreach, 138 E. 39th St. New York, N.Y. 10016

THE PINNACLE OF DIVINE CREATIVITY

With its 206 bones, 639 muscles, 4 million pain sensors in the skin, 750 million air sacs in the lungs, 16 billion nerve cells, and 30 trillion cells in total, the human body is remarkably designed for life.

“And God said, Let us make man in our image, after our likeness ... So God created man in his own image, in the image of God created he him; male and female created he them” (Gen. 1:26, 27). Mankind has been fascinated with the form and function of the human body from the very beginning. For beauty and sheer simplicity of line, it is unmatched. As a machine, the human body is the pinnacle of God’s work, formed on the sixth day of Creation, after which God declared, “It is very good.”

Chemically, the body is unequaled for complexity. Each one of its 30 trillion cells is a mini chemical factory that performs about 10,000 chemical functions. And every cell has 10¹² (1 trillion) bits of data — equal to every letter in 4 million books! Each one also replaces itself every seven years. Each one is independent, yet cooperates with millions of other cells.

Even though there are over 4 billion people alive today, each body is exorbitantly expensive (and about 50 billion humans have been born since Adam). If its organic chemicals were bought on the open market, a medium-sized human body would cost at least \$6 million.

The body’s billions of parts all work together as a team — its 206 bones provided the framework, and its 639 muscles enable it to move with incredible split-second timing. Its skill of balance is such that we can perform feats of acrobatics and yet have such strength that human weight-lifting feats abound. Even demonstrations of incredible strength by normal people under adversity are common in medical records. Mrs. Maxwell Rogers once lifted the end of a 3,600-pound car. The jack holding it up had collapsed, and the car had fallen on her son.

The strength of the developed human body is phenomenal. Paul Anderson, of Toccoa, Georgia, lifted three tons (6,270 pounds) of dead weight in a back lift. For years he was called the strongest man on earth. He was also the first man in history who could press a barbell of 400 pounds. The record for this feat is now held by Leonid Zhabotinsky, of the U.S.S.R., who pressed 482 pounds. Man is made in the image of God, and one of God’s titles is strength (I Sam. 15:29).

Our body is controlled and coordinated by over 16 billion neurons and 120 trillion “connection boxes” packed together into an unfathomable complex set of neuropassageways. The system is much like a modern nation, interconnected by billions of telephone wires. All of this in a brain and spinal column that weighs slightly over three pounds! In comparison, a bee has only about 900 nerve cells, an ant only 250. In the large-gauge fibers, nerve impulses flash along at more than 200 miles per hour. All told, the human brain and nervous system is the most complex arrangement of matter anywhere in the universe. The whole body system functions as a unified whole to enable a human to run, sing, remember, create, and achieve the myriads of other phenomenal tasks we usually take for granted.

We are incredibly complicated in other ways as well. The adjectives in an unabridged dictionary that refer to human dispositions number a staggering 17,958. All of these words describe ways in which individuals can potentially categorize themselves — brave, kindly, liberal, powerful — the list seems endless. When the possible behavioral tendencies, talents, abilities, tastes, interests, attitudes, and values — such as enjoying stamp collecting, travel, music, or even one’s inner thoughts and feelings — are added to the list, an almost infinite number is produced. One scientist estimated that our brain, on the average, processes over 10,000 thoughts and concepts *each day* — and some people process a much greater number.

Athletic feats amaze millions, but the human voice captures our hearts and minds even more. All cultures have their music, and singing praises to the glory of God is a prominent part of almost every worship service. Some of the most beautiful music in history was composed to glorify our Maker. Paul said to keep “singing and making melody ... to the Lord” (Eph. 5:19). And the most beautiful voices in history have sung music to the Lord in the wide range of notes that the human voice can produce. The highest note on record sung by the normal voice is C#⁴; the lowest is Great Eb; The normal human voice can be heard as far away as 200 yards, although practice has enabled it to carry as far as six miles.

Words are formed by the vocal cords producing a wide range of sounds, which, in turn, are modified by the tongue, teeth, lips, and movement of the cheeks. The English language contains well over a million words, although the average person knows only about

50,000. The voice system, although able to produce hundreds of billions of unique and different words, speaks an average of only 4,800 daily.

The body also conveys information much as words do. With the eyes, lips, and movements of the face muscles, over 4,000 different messages, all of which can be silently communicated by our face, have been cataloged. Fear, anger, happiness, and concern are just a few of these messages that we convey to each other many times every day.

The human ear, with its 24,000 “hair cells,” which convert vibrations to electrical impulses, is capable of hearing sounds of astonishingly low-level acoustic energy. Under favorable conditions a normal person may actually perceive sound waves with the power of only 10⁻¹⁶ (1/10,000,000,000,000,000) of a watt. This is so little energy that if our ears were slightly more sensitive, we could actually hear the noise of the collision of molecules in the air.

Looking at the eye, we find that the amount of radiation (light energy) necessary to stimulate the human optic nerve is so small that if the mechanical energy required to lift a single pea one inch were converted into light energy, it would provide enough stimulus to activate the optic nerve!

To work this marvelous machine, we need energy and building materials. Our three and one-half pounds of daily food intake is chewed by 32 teeth (one of our most precious possessions) and mixed by saliva, a mild digestant secreted from glands located in the mouth area. After food has gone down the esophagus, digestion continues in the stomach, an amazing organ that must dissolve food and yet not dissolve itself. The acid in it would eat the varnish off a kitchen table in seconds. If this precarious balance is lost, ulcers (in which the stomach digests itself) result. The food then moves into the small intestine, a 20-foot tube that transfers vitamins and minerals from the food into the bloodstream, then through the five-foot-long large intestine, which absorbs water and other liquids. These, then are the components of the 35-to 40-foot alimentary canal.

For eating and in between, the average person swallows about 2,000 times every 24 hours. Our heart beats over 100,000 times daily to move blood 168 million miles around our body. We take about 23,800 breaths per day to bring about 438 cubic feet of air to our lungs. The airways to the lungs are lined with glands that secrete a sticky mucous film. The mucus acts like flypaper, catching germs and dust so they can be swept away by cilia, thousands of microscopic hairs that move back and forth 12 times a second. They move faster when they sweep toward the throat than when they move toward the lungs, pushing the thousands of bacteria and dirt particles in the system toward the throat where they are harmless.

The air passes through the trachea into the lungs, whose purpose is to exchange gases — taking into the body life-giving oxygen and removing carbon dioxide and other waste products of body metabolism. This process is done by over 750 million microscopic air sacs called alveoli. If spread flat, they would cover over 600 square feet, a surface area some 25 times greater than that of the skin.

The body has a remarkable and complex system to keep its temperature at about 98.6°F. Humans, though, have been known to survive at abnormally low temperatures for long periods of time. Dorothy May Stephens experienced an internal temperature drop to 64.4°F. — more than 34 degrees below normal. She was found unconscious one winter morning in 1951. Mrs. Stephens survived only because of the adaptability of the body and the heroic efforts of the hospital. The record, however, is held by 2-year-old Vickie Davis, who in 1956 was found unconscious with an internal temperature of 60.8°F. and survived!

These extremes illustrate only the ability of the body to survive — it has an incredibly efficient system that almost always keeps the temperature within extremely narrow parameters and normally experiences less than a degree of variation. Controlled by the hypothalamus, part of the brain, the body is cooled by secretions of liquids from the body’s approximately 2 million sweat glands. Sweating is a remarkably efficient and an essential means of fine-tuning the body’s temperature. The evaporation of sweat causes cooling, a process that goes on constantly. The body works by oxidation (burning, literally), and burning food requires oxygen, as do all fires. For this reason we breathe. As in all fires, heat is given off. Perspiration in the form of vapor, called insensible perspiration, is used to cool the body and control the hair-breadth temperature adjustments. The result is about a quart of fluids secreted daily. When we are cold, the problem is mostly that too much heat is being lost. We often reduce the heat loss by putting on something warm to keep the body’s heat in. The body generates enough heat so we can normally stay quite warm, even

— Սատանայի գործ է.— ասաց մէկ ուրիշը:
Լուրը հասնում է Առաջնորդարան: Ոստիկանները իբրև թէ փնտրուածներ են կատարում: Տէր Հօր տանում են Առաջնորդարան: Նորից պատմում է պատահածը:

Ձոջ(8) աղաներից մէկը ասում է:
— Տէրտէր, քանի ոսկի տուին ու նկարը տարան:
.Մեղայ ... մեղայ ... այս տարիքիս, մէկ ոտքս գերեզմանում, ես այդպիսի սրբապղծութիւն կանեմ:

— Հապա ո՞ւր թուա նկարը.— ասում է մի թաղական:

— Ես ի՞նչ գիտնամ, որդի ... ի՞նչ գիտնամ ...

— Տէր Հայր, ասում է Առաջնորդը, որքան դրամ ստացար դրա համար:

— Ոտքը պահեմ, Սրբազան, ինձ գող մի հաներ ... վերեւ Աստուած կայ, ես լուր չունեմ ինչպէս է եղել:

— Փիլոնագուրկ արէք.— ասում է մի հաստափոր հարուստ:

— Մօրուքը կտրեցէք.— ասում է մի ուրիշը:
— Հապա ինչպէ՞ս գողցան, քանի որ բանալին միշտ քեզ մօտ էր:

— Զեմ հասկանում, Սրբազան, կարգիդ դուրբան ...

— Գուցէ բանալին մոռացել ես վրան:
— Վրան եթէ մոռանայի, հապա առաւօտեան ո՞վ բերեց եւ տեղը կախեց:

— Այդ էլ ճիշդ է.— ասում է Սրբազանը:
— Ասոր մէջ սատանային մատը կը տեսնեմ կոր.— ասում է բոսո(9) Յակոբը, որ իրեն պատուելի էր համարում:

— Սատանան ի՞նչ պիտի անի այդ նկարը.— հեզնում է դպրոցի տեսուչը:

— Հիմա ի՞նչ էք ուզում անել քահանային:
— Աքսորեցէք Լիմ Անապատ(10).— ասում է մէկը:

— Սպասեցէք: Այդքան շտապ կերպով վճիռ մի կայացրէք: Ես տէր Հօր մեղաւոր չեմ գտնում: Կատարուածը ճարպիկ գողի գործ է: Յիշո՞ւմ էք, սրանից վեց ամիս առաջ երեք հոգի եկել էին այդ նկարը գնելու: Չէ՞ք կարծում, որ սա նրանց կազմակերպած գործը լինի:

— Շատ հաւանական է.— ասում է Առաջնորդը:
— Կարող է պատահել.— կրկնում են ուրիշները:

— Աստուած օրհնի քեզ, վարժապետ.— ասում է դողացող քահանան:

— Մի օր այդ խնդիրը կը պարզուի.— ասում է տեսուչը:

Գնացէք, տէր Հայր.— ասում է Առաջնորդը:
— Աստուած պահէ ձեզ: Մեկնում է:

Տէր Հայրը գալիս է տունը: Պատմում են, որ դրանից յետոյ, տէր Հայրը մի թելով բանալին վզին է կախում եւ ծածկում մօրուքի տակ:

— Այ՛ տէր պապա, ասում է երիցուհին: Հիմա ի՞նչ օգուտ ունի բանալին այդպէս պահել: Այլեւս եկեղեցում ի՞նչ կայ որ գողանան:

— Քո խելքը չի հասնում.— ասում է տէր Հայրը:
Անցաւ մի քանի ամիս, դէպքը կամաց-կամաց մոռացում էր:

Մի առաւօտ, երբ քահանան գնում է եկեղեցի, մօրուքի տակից հանում է բանալին դուռը բաց է անում եւ կրկին բանալին կախում է վզին ու մտնում է եկեղեցին իր աղօթքը անելու՝ չըզում է խորանի առջեւ երկրպագում, երբ աչքերը վեր է բարձրացրնում, տեսնում է Աստուածամօր նկարը կախուած է իր տեղը: Աչքերին չի հաւատում, աչքերը շփում է ... չի հաւատում ... կանչում է:

— Տիրուհի ... Լուսարար ... եկէք, եկէք ... նկարը եկել ու իր տեղն է կախուել:

Կարծում են տէր Հայրը խելագարուել է:
Գալիս են: Կողքի դրացիներն էլ գալիս են ...

if the air around us is - 50°F. Only if the loss is faster than the gain do we feel cold.

To convey information about temperature and other body conditions to the brain, the skin alone has about 4 million structures that are sensitive to pain. In addition, it has about 500,000 sensitive to touch and 200,000 to temperature. These “report stations” keep the brain attuned to conditions all over the body. It is an elaborate “spy” network without parallel in the manmade world.

Some people say that all of this “just happened” through mistakes in reproduction (mutations), and the very few beneficial ones were accumulated by “natural selection” and chance. Yet, the more we learn about the body, the more we realize that there is much more yet to be discovered. One could spend a lifetime studying a single organ or organ system (and many people do). Thus we have cardiologists, hematologists, urologists, proctologists, gynecologists, neurologists, psychiatrists, et cetera. We are indeed, as Psalm 139:14 states, “fearfully and wonderfully made,” and God’s creation is worthy of praise.

Jerry Bergman

PARISH LIFE

With the passing of Labor Day it seems that our churches and communities become active again after the diversions of the summer season and we start our full-fledged commitments to community activities.

Srpazan Hayr makes an effort to visit communities and perform his duties, with visits at least once a year, visit for occasions of solemn masses, anniversaries and bestowing of Certificates of Merit to members of the communities, or on the occasion of performing ordinations.

An overview of some of the visits by the Prelate to various communities follows:

ST. GREGORY CHURCH

OBSERVES 15TH ANNIVERSARY

by Tom Vartabedian

It has been said that the Armenian Church is the shining armor of the Armenian body and soul.

Nowhere was this more evident than at St. Gregory Church on Oct. 20 during the 15th anniversary celebration of the parish.

Speeches were made. Acknowledgements were given. Financial obligations were generously rendered. Yet, when all was said and done, the hopeful vision of a more viable future rekindled itself to a warm glow.

"Without the church, where will you hear poetry acknowledging Soorp Mesrob Mashtotz?" questioned Archbishop Mesrob Ashjian, upon hearing a young student recite. "You must keep it fertile. You must plant the seeds and nurture them."

The Prelate was in a banner mood as he took part in this auspicious commemoration, paying tribute to all those who have exercised commitment over the last decade and a half.

"We must all remain tolerant of one another as Christian and maintain a vigorous spirit," he urged. "Fortunate are those Armenians who are conscious of the value of their precious spiritual heritage."

The Prelate arrived Saturday afternoon and was the guest of honor at a dinner hosted by trustees that evening at a local restaurant.

After celebrating badarak Sunday morning, the anniversary dinner took place in Jaffarian Hall with more than 100 persons attending, including a good semblance of AYF youth.

Master of ceremonies Berj Karibian set the tone for a most exhilarating program with a warm and fertile greeting after which he called upon Arev Kasparian and Alice Jaffarian to cut the anniversary cake.

The two esteemed members were accorded this special tribute as homage for their devotion to the church since its inception in 1971.

An official welcome was extended to Der Hayr and Yeretskin, who was presented a bouquet of flowers in acknowledgement.

Trustee Chairman James Apovian Jr. retraced the history of the church and paid tribute to the gathering of youth in the audience, many of whom had showed up following a Junior-Senior Day at Camp Hayastan.

Recognition was given to the deceased members of the parish who, through their sacrifice and devotion, the church has been able to prosper.

Recitations were delivered by Shakeh Dagdigian and Lisa Khanjian, representing the Armenian School. Both students were commended for their fine presentations in the Armenian language.

Der Hayr Sahag Vertanesian expressed his congratulations and lauded the many people who have given their time and effort in keeping the parish solvent.

"The church is only as good as the people who serve it," he emphasized. "It takes work and pride to keep any institution prosperous — and the church is no exception."

Der Hayr called for more participation within the church realm and issued an invitation to join adult Armenian School each Tuesday evening.

Antranig Donigian, another prominent member, added his poetic wisdom, encouraging all those affiliated with the church to keep the candle aglow. He proceeded with a song called "Khanasori Yerk" which drew heavy applause.

A cake auction brought in \$3,000.

The festivities ended with a slide program and narration by Tom Vartabedian on the 70th anniversary of the Armenian martyrs which took place this past April in Washington, D.C.

The gathering joined in the singing of "Guiligia" while the symbol of Washington '85 was flashed across the screen.

→
The Archbishop, flanked by Rev. S. Vertanesian and Mr. Greg Johnson appreciates the floral design made in front of the church with the help of the City. St. Gregory's Church is located on a beautiful crossroad in the city of North Andover.

PRELACY NEWS

ARCHBISHOP ASHJIAN AT THE GROUND BREAKING CEREMONY OF THE U.S. HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

On Wednesday, October 16, 1985 the ground breaking ceremony took place in Washington, D.C. at the site offered by the Federal Government located on 14th Street, one block from the Mall.

Father John T. Pawlikowski, a member of the Memorial Advisory Council and their own Catholic priest, when offering his invocation included mention of the victims of the Armenian Genocide.

There were several speakers, but it was Mr. Elie Wiesel, Chairman of the Memorial Council, as the keynote speaker who, in his emotionally charged voice brought across in his message — once again — the famous words attributed to Adolf Hitler, "who now remembers the Armenians."

Later, while the U.S. Army Band was performing the music of the haunting Jewish prayer, "Ani Ma'amin" (I Believe), the survivors of the holocaust and other guests, including Mr. Set Momjian, opened six containers and poured a dun silt, ashes and earth from the Nazi death camps of Auschwitz, Bergen-Belsen, Dachau, Theresienstadt, and Treblinka and the Warsaw Jewish Cemetery into the Museum site. Pity, there was no soil from the Der Zor desert, for this Museum is dedicated to the victims of all genocides and will be subscribed to by public funds.

Archbishop Ashjian, with the representatives of ANC, Mr. Garo Armenian and Mr. Berj Garabedian were in attendance together with a small group of Armenians including, Bishop Papken Varjabedian, Mrs. Louise Simone, Mrs. Rita Balian and Mr. Noubar Dorian.

Archbishop Mesrob Ashjian, Senator Dole and Mr. Garo Armenian discussing after the ceremonies.

THE PRELACY LADIES' GUILD

Presents

Julian Byzantine

JANUARY 25, 1986, AT 8 P.M.

CARNEGIE RECITAL HALL

For tickets and information, please call

(212) 689-7810

PARISH LIFE

WORCESTER

On September 14, 1985 the Worcester community celebrated the 5th anniversary of the consecration and the dedication of Holy Trinity Church.

Srpazan Hayr, accompanied by Deacon Sevag Ken-dirjian, arrived here Sunday morning and celebrated the consecration of six paintings which were donated by parishoners, 2 of which were placed to the right and left side altars. Srpazan ordained as Acolytes five young men to serve the Armenian church.

Hagop Tomassian, Garo Bekiarian, Kevork Gopoian, Vigen Tomassian and Armen Gopoian.

Later, Srpazan Hayr ordained Deacons for the church:

Vazgen Gopoian and Garo Bekiarian

Just prior to the singing of Hayr Mer, Srpazan Hayr officially bestowed upon the pastor of Holy Cross Church, Reverend Vazken Bekiarian, the right to wear the Pectoral Cross in appreciation for his services rendered to the Armenian Church and Community.

His Holiness Catholicos Karekin II had sent, for this occasion, a special encyclical to Der Hayr.

To crown the day's activities there was a solemn Rogation (Antasdan) which is traditionally celebrated on the occasion of the Exaltation of the Holy Cross and as a remembrance of the festivities marking the deliverance of the Holy Cross by Emperor Heraclius. Following the religious services a banquet was offered for the observance of the 5th Anniversary of Holy Trinity Armenian Apostolic Church at the Charles Guaydzakian Hall. A short program had been prepared for this event at which time representatives of the church and the ARF addressed those present. Miss Haji-Hagopian performed a few Armenian dances to the delight of the audience.

Srpazan Hayr addressed his people who were in attendance and congratulated them on the occasion of the celebration of the 5th Anniversary of the Consecration and Dedication of Holy Trinity Armenian Apostolic Church.

DETROIT

On Sunday, October 6th the Detroit community celebrated the 23rd anniversary of St. Sarkis Armenian Apostolic Church in this location, although the community goes back several decades — over sixty years — when the Armenians here came together to begin their community.

Detroit now presents a vibrant community and the imposing property there includes an Armenian community center, the ARS Day School and the St. Sarkis Towers, which houses scores of the senior citizens.

Following the Divine Liturgy offered by Srpazan Hayr a banquet was offered at the Lillian Arakelian Hall with over two hundred persons attending. During the program the Prelate spoke of the relationship of the parishes to the Prelacy and of the current programs of the Prelacy. Srpazan especially commended the community for the presentation offered by the youngsters of the Sunday School of St. Sarkis Armenian Apostolic Church.

CONNECTICUT

Sixty years ago St. Stephen's Armenian Apostolic Church of Connecticut was consecrated and dedicated. On Sunday, October 13th, there was a Thanksgiving Liturgy offered by the Prelate of the Armenian Apostolic Church of America, who in the course of his sermon asked for remembrance of those who had worked diligently towards a dream to build a beautiful church to serve the New Britain-Hartford communities.

Following the religious services the official banquet for this occasion was held at the local Elks Club with over 225 persons attending. During the program addresses included those given by U.S. Congresswoman Nancy Johnson, a champion of the Armenian cause and Connecticut Secretary of State, Julia Tashjian.

The history of the church, which was most interesting, was presented by Mr. Varjabedian. St. Stephen's Ladies Guild President, Ms. Lalazar Varjabedian, with Ms. Grace Baghdasarian, President of the National Ladies Guild, together with Srpazan, presented eleven Certificates of Merit to the following women who have served St. Stephen's Armenian Apostolic Church for over 25 years:

Pricilla Atamian, Zarouhi Badrigian, Mae Demetrious, Adrienne Dodakian, Zarouhi Garabedian, Sadie Jacobs, Agnes Karanian, Marian Sagherian, Lucy Shabazian, Elizabeth Wojculewicz, Serape Jacobs.

(Cont. on page 5)

PRELACY NEWS

NEWLY APPOINTED COUNSEL GENERAL OF LEBANON, MR. VICTOR BITAR

The newly appointed Counsel General of Lebanon, Mr. Victor Bitar, was received by the Prelate of the Armenian Apostolic Church of America on Thursday, October 10, 1985 at 10:30 a.m. at the Prelacy offices.

Srpazan Ashjian was flanked by the Chairman of the Religious Council, Reverend Moushegh Der Kaloustian, who congratulated Mr. Bitar on his appointment and expressed his wishes and prayers for peace in Lebanon.

The Prelate and his guest discussed matters of mutual concern and the forthcoming visit of the President of Lebanon, Mr. Amine Gemayel, to New York in conjunction with the 40th anniversary celebration of the formation of the United Nations.

Mr. Bitar, a native of Deir El Kamar, is a career diplomat, having served on the Central Government, and comes to New York from Germany.

We welcome Counsel General Victor Bitar and wish him success in his new important position.

Mr. Victor Bitar, Archbishop Mesrob Ashjian and Archpriest Moushegh Der Kaloustian

CONNECTICUT

(Cont. from page 4)

Also, during a moving ceremony, Srpazan Hayr offered a special memorabilia, Khatchkars, posthumously, to family members of the Founding Fathers of St. Stephen's Church:

Avedis Atashian, Tavit Bagdasarian, Khoren Bayramian, Khadour Boyajian, Alexan Edgarian, Takvor Harotian, Garabed Kaprielian, Karykin Kevorkian, Yerand Paspasian, Aharon Parparian.

Mixed with the feelings of nostalgia there was also the sense of the continuity of the community while the Khatchkars were awarded.

Following his comments, Srpazan Hayr called forth a venerable member of St. Stephen's parish, Mr. John Yervant Kouyoumjian, presenting him as a great patriot and philanthropist who had recently assisted the Prelacy in connection with the 70th Commemoration of the Armenian Genocide in April. Mr. Kouyoumjian has also made a princely donation to Camp Haiastan for the re-building of the Dikran Tzamour Hall. Srpazan Hayr, in appreciation for his dedicated services to the Armenian nation had commissioned a painting of the Dikran Tzamour Hall by Boston-based Armenian artist, Dikran Balian, which he presented to Mr. Kouyoumjian. In turn, the artist, Dikran Balian donated his painting for this auspicious occasion. Mr. Balian's Boston exhibition of his works will take place at The First Armenian Church, Belmont, Massachusetts.

Mr. J.Y. Kouyoumdjian holding proudly with the Archbishop the painting offered to him. On the back, the representatives of the church, chairman A.S. Kachoyan and Mr. Angelo Dimitriou.

PARISH LIFE

70TH ANNIVERSARY OF THE NEAR EAST FOUNDATION

The Near East Foundation is the continuation of the Near East Relief which came into existence in 1915 as the noble response of the American People towards the tribulations and sufferings of the Armenians in 1915. The Armenians remember vividly the work of the Near East Relief which collected an unprecedented amount of \$130 million and soothed the wounds of thousands of Armenian orphans who were able to start a new life after the Genocide and the loss of their parents.

Dr. David Dudge, Chairman of the Board of Directors, N.E.F. discussing with Archbishop Mesrob Ashjian.

The 70th Anniversary of this organization was celebrated at a reception held in the Century Club in New York City. Archbishop Mesrob Ashjian accompanied by Very Rev. Anoushavan Tanielian attended the gathering and extended once again the thanks of the Armenian People to the Chairman of the Board of Directors, Mr. David S. Dodge and the President of the organization, Mr. Richard Nolte.

A MEMORIAL SERVICE CELEBRATING THE LIFE AND MINISTRY OF THE LATE REV. DR. EUGENE CARSON BLAKE

A Memorial Service celebrating the life and ministry of the late Eugene Carson Blake was held on Tuesday October 22, at noon at the Chapel of the Inter-church Center in New York City. Rev. Dr. Eugene Carson Blake was a prominent church leader and had held the posts of the Stated Clerk of the Presbyterian Church in the U.S.A., President of the National Council of Churches (NCC), and a General Secretary of the World Council of Churches (WCC) from 1966 to 1972. In this last capacity he had been in close touch with the Armenian Church and visited Antelias in 1966.

He last appeared in the Armenian Community in 1979 being the main speaker at the Armenian Martyrs' Day Commemoration Service at St. Peter's Church in New York City. Archbishop Mesrob Ashjian, Very Reverend Anoushavan Tanielian and Archpriest Moushegh Der Kaloustian attended the Memorial Service and extended condolences to Mrs. Blake.

A.R.E.C.'S 5TH ANNUAL SENIOR YOUTH RETREAT

NOVEMBER 21-24 IN WARWICH, R.I.

"Family and Friends: An Eternal Season", will be the theme of the Fifth Annual Senior Youth Retreat sponsored by the Armenian Religious Education Council of the Prelacy. The retreat will take place at Our Lady of Providence Retreat Center, overlooking beautiful Narragansett Bay in Warwick, Rhode Island, beginning Thursday evening of November 21 and continuing until Sunday afternoon of the 24th. All young adults that fall within the age category of college level up to those in their early thirties are encouraged to attend, whether students, career minded singles, young married couples, etc.

The purpose of this retreat is to shed Christ's light on the meaning of family, and on our relationships to one another. So much of what we see in today's society conflicts with God's plan for us, and being Armenian does not necessarily protect nor exclude us from these influences of "new family ideals".

Some of the retreat topics will be, "Self-Acceptance", "Making Choices: God's Way or My Way", "Love, Dating and Marriage", "Family Roles: A Christian Perspective", "Armenian Family Tradition", "How Unresolved Conflicts Affect Our Relationships and Our Future". Other aspects of the weekend include building friendships, sharing and learning, and simply having a good time. Therefore, come and join us in "Family and Friends: An Eternal Season" and discover the way and the truth, in the light of Jesus Christ. For more information see Retreat Registration Form.

PRELACY NEWS

THE 40TH ANNIVERSARY OF THE UNITED NATIONS AND THE VISIT OF HIS EXCELLENCY, THE PRESIDENT OF LEBANON SHEIKH AMINE GEMAYEL

The occasion of the 40th Anniversary of the United Nations brought about the occurrence of an unprecedented number of diplomatic activities in New York. The Prelacy was invited and the Prelate made a point to attend some of the activities together with the representatives of the community.

On Sunday October 20th, there was a Solemn Mass offered at St. Patrick's Cathedral. Cardinal O'Connor was the principal celebrant. The Homily was given by the Secretary of State of the Vatican, His Eminence Cardinal A. Casaroli. Very Reverend Anoushavan Tanielian represented the Archbishop on this day.

The President of Lebanon was visiting New York on the same occasion and the Prelate had several opportunities to meet with His Excellency. On Sunday October 20th, the Prelate, Archbishop Ashjian, together with Mr. Sarkis Teshoian, Mr. Onnig Marashian, and Mr. Vram Yeghparian attended a banquet at the Plaza Hotel in New York City honoring His Excellency, the President of Lebanon Sheikh Amine Gemayel, which was hosted by the permanent representative of Lebanon to the United Nations, His Excellency Ambassador Mohammad Rachid Fakhoury and the Ambassador of Lebanon to the United States, His Excellency, Mr. Abdallah Rachid Bouhabib.

On Monday morning of October 21, the Prelate was present at the United Nations General Assembly Hall with a special invitation. There, President Amine Gemayel addressed the Assembly.

On Tuesday October 22, the Prelate had arranged a meeting with the representatives of the National Council of Churches (NCC) of Christ and His Excellency President Amine Gemayel. The delegation was composed of Dr. Arie Brouwer, General Secretary of the National Council of Churches; Dr. James Cogswell, Associate General Secretary for Overseas Ministries; Dr. Richard Butler, Associate General Secretary for Church World Service; and the Primate of the Syrian Orthodox Church His Eminence Archbishop Athanasius Y. Samuel together with Chorepiscopus John Peter Meno.

The Ambassador of Lebanon, His Excellency Bouhabib was present at the audience. Rev. Dr. Arie Brouwer spoke on behalf of the National Council of Churches (NCC). He presented the work of the National Council and expressed the concern this body has towards Lebanon and how it wishes to be more helpful to this country. Short statements were made by the archbishops present. President Gemayel thanked the NCC for their valuable work, asked them to continue their commitment and instructed the Ambassador to be in touch for better communications.

His Eminence Archbishop Ashjian attended also a ceremony for The Affirmation and Commitment to Universal Child Immunization by 1990, which was organized by the non-governmental organization Committee on UNICEF and the United Nation's Children Fund on Friday October 25. He was accompanied by Archdeacon Sevag Kendirjian.

Senior Youth Retreat REGISTRATION FORM

The cost for the retreat is only \$49 (\$39 for college students) for the entire 3½ days. The fee includes 3 nights stay, all meals and of course, participation. A deposit of \$20 is required to secure a space. Please make check payable to the Armenian Prelacy by no later than November 19, 1985. Confirmation and information will be sent to you upon registration.

Name _____ Age _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Tel: Work _____ Home _____

Please mail to:

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church
c/o Denise Arakelian, Director of Christian Education
138 East 39th Street, New York, N.Y. 10016
* Please inform us of any arrangements that need to be made for airport pick-up.

For more information call:
(212) 689-4481 (9 am - 5 pm)

PAREGENTAN WEEKEND RAFFLE 1986!

BE A PARTNER IN THE PRELACY BUILDING RENOVATION PROJECT

The Prelacy Raffle, established as an annual fund raiser for the express purposes of expanding and meeting the growing needs of our communities, is now in its 10th year. The income from these funds are used for the Armenian and Christian Education programs, and this year, the monies will also be used to assist in the much-needed renovations of the Prelacy building; to expand the first floor to develop an Exhibit Hall, to expand the Book Store and Gift Shop, to expand the St. Nerses Shnorhali Research Library, and to improve the office facilities for all the departments of the Prelacy which in turn will function more efficiently — all to promote, to our community and others as well, the professional appearance and performance which is required of us.

The Prelacy Raffle drawing is a means to call upon our people to assist us to expand and develop our programs, to continue to take on the challenging and changing ventures for our supporters as well as to prepare for the needs of our youth, our future leaders, as we plan ahead for the future.

The Prelacy 1986 Raffle tickets are now distributed and are available for purchase through the local churches and members of the Boards of Trustees. The tickets, costing \$100 each, offer excellent monetary

Mr. George Krikorian, Chairman 1986 Prelacy Raffle

prizes:

- First Prize: \$20,000.00
- Second Prize: \$ 5,000.00
- Third Prize: \$ 2,000.00
- Fourth to Tenth Prizes: \$ 1,000.00

The Prelacy Raffle drawing will take place on February 8, 1986, during the annual Paregentan Weekend, which this year is being organized by the Worcester community. The Paregentan weekend, filled with traditional Armenian cultural activities such as Armenian theater, Armenian dance, a traditional Armenian village wedding, videos, bookfair, annual dinner/dance on Saturday evening (for which holders of Raffle tickets shall not pay admission for the dance portion.

So, circle this weekend on your calendar! Watch for the details for the Worcester Marriott Paregentan Weekend — immerse yourself for a few days into an Armenian cultural circle — take a winter vacation from the rest of the world!

Mr. George Krikorian, of the Washington, D.C. community has accepted the position of National Chairman of the Prelacy Raffle Committee. Most recently, George was crowned King of the 52nd AYF Olympics, held in Washington, D.C. An active AYFer in his youth and president of the Providence chapter in 1952, George is the eldest son of Kheran and Araxie Krikorian. George and his wife, Margaret, parents of five children, are active members of the Washington, D.C. Soorp Khatch Armenian Church. Margaret is active principally with the Ladies Guild. George has served for fourteen years as a Board Member, including Chairman; NRA representative; Co-Chairman for the Pontifical visit of His Holiness Karekin II. As Vice-President of the Vitro Corporation, a subsidiary of the Penn Central Corporation, George is responsible for all Strategic Systems, foremost of which is the Trident Missile Program. It is said, when you need a

(Cont. column 3)

HALLEY'S COMET

On Wednesday, November 27th, the world will have a rendezvous with Halley's comet. Of course, all the American media will be inundating the public with information of this phenomenon, yet, we cannot let this event pass without touching upon it was well.

Halley's comet on May 15, 1910
as photographed from Honolulu

On that day, Thanksgiving Eve, we would like to share with you Immanuel Kant's thought: "Two things fill the mind with ever new and increasing wonder and awe — the starry heavens above me and the moral law within me."

Immanuel Kant

Critique of Pure Reason: Conclusion

Reprinted by permission from Mt. Wilson Observatory, California.

THE TRADITIONAL FEAST OF LIGHT PLAZZA HOTEL, N.Y.C.

FEBRUARY 1, 1986, 7 P.M.

For further information, please
contact the Prelacy Ladies' Guild

CALENDAR OF EVENTS

1985

- Nov. 21-24, Thur.-Sun. Senior Retreat - AREC, Warwick, R.I.
- Dec. 7, Sat. Regional Conference Board of Trustees, for Mid-West States
- Dec. 22, Sun. St. Stephen's Day Celebration - St. Stephen's Church, New Britain, Conn.

1986

- Jan. 4, Sat. Prelate's Christmas Party - New York
- Jan. 18, Sat. Regional Conference Board of Trustees, the New England States.
- Jan. 25, Sat. Musical Armenia - Julian Byzantine - Carnegie Hall, N.Y.
- Feb. 1, Sat. Feast of Light, Hotel Piazza, N.Y., N.Y.
- Feb. 2, Sun. Requiem for the Deceased Clergy of the Diocese - All Churches
- Feb. 4, Tues. Sts. Ghevontiantz Day - Holy Cross Church, Troy, N.Y.
- Feb. 6, Thur. Vartanantz Day
- Feb. 7-9, Fri.-Sun. Paregentan Weekend - Worcester Marriott, Worcester, M.A.
- Feb. 8, Sat. Regional Conference Board of Trustees, the Mid Atlantic States
- Feb. 23, Sun. Requiem for the Deceased Members of the ARS - All Churches
- Mar. 14-16, Fri.-Sun. Junior Retreat - AREC
- Mar. 15, Sat. Gomidas 50th Anniversary Concert - Boston.
- Mar. 29, Sat. Student Night - N.Y.C.
- Mar. 30, Sun. Easter Day
- Apr. 6, Sat. Gomidas 50th Anniversary Concert, R.I.
- Apr. 13, Sun. Green Sunday, Armenian Youth Day.
- Apr. 19, Sat. Gomidas 50th Anniversary Concert, Avery Fischer Hall, N.Y.
- April 21 - May 6 Pilgrimage Route from Armenia to Jerusalem (Visit to Armenia & the Holy Lands)
- May 8, Thur. Mother's Day Luncheon - St. Regis Hotel, N.Y.
- May 13 Tues. Clergy Conference - Detroit, Mich.
- May 14-16 Wed.-Fri. National Representative Assembly - Detroit, Mich.

PAREGENTAN WEEKEND

(Cont. from column 1)

job to be well done — find a busy person, for this is the one who will make time to do the assignment — and do it well!

The Regional Coordinators for the 1986 Prelacy Raffle program are:

Mid-Atlantic	
Mr. Edward Dombalagian	301-464-0896
NY/NJ Metropolitan	
Dr. Zareh Hovanesian	201-768-2661
New England	
Dr. Varant Hagopian	617-862-8348
Mid-West	
Mr. Nerses Chitjian	312-545-5132
South East	
Mr. Sarkis Boghosian	305-371-2828
South West	
Mrs. Loreta Gulaian-Boxdorfer	214-827-8470
Canada	
Mr. Hagop Sevastian	416-889-4769
At-Large	
Mr. Zohrab Tazian	219-637-5480

ՍԱԿԱԻԱԹԻԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ ՍՏԱՑՈՒԱԾ

ԱՏԱՆԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հեղինակ՝ Բիլգանդ Եղիայան
ՊԷՅՐՈՒՔ, 1970

1062 ՄԵՄԱԳԻՐ ԷԶԵՐՈՎ

Գին՝ 40 տոլար, առաքման ծախս՝ 2 տոլար

Ստանալու համար դիմել Առաջնորդարանի Գրաստան

ՀԱԼԷՅԻ ԳԻՍԱՒՈՐԸ

Մտաւորապէս ամէն երեք քառորդ դար անգամ մը, մեր փոքրիկ մոլորակին՝ երկրին, «բարեւ» կուտայ Հալէյի գիսաւորը: Եւ ամէն «այց», առիթ է որ մարդիկ ուրախանան, վախճան, երազեն, եւ յուսախարհ, վերստին անցնին իրենց առօրեայ կեանքին եւ տարրուկներուն: Այսպէս է եղած միշտ մարդ, երկիրքէն ինչպէս չհրէժ հրէժ որ միշտ երկիրքը կ'երազէ, միշտ ալ աչքերը ուղղած է երկնի անթիւ աստղերուն: Եւ, աստղերու անհունութեան մէջ, յատուկ գրաւչութիւն ունեցած գիսաւորները արտակարգ ձեւ մը ունին. փայլուն են, եւ իրենց պարբերականութեամբ աւելի գրգռած են մարդոց երեւակալութիւնը, որոնք հազարումէկ բացատրութիւն տուած են անոնց, գուշակութիւններ կապած, եւ պատուհասի նշան համարած, հակառակը ծիրանի գօտիին՝ որ խաղաղութեան, եւ հաշտութեան նշանն է անշուշտ:

Ի՞նչ է գիսաւորը — գիսաւորը աստղային բնոյթ ունի, թէեւ փոփոխական ֆիզիքական յատկանիշներով: Եւ, ոչ միայն գիսաւորէ գիսաւոր տարբերութիւն կայ, այլ նոյն գիսաւորն իսկ փոփոխութիւններու կ'ենթարկուի: Երբոր արեւուն կը մօտենայ, գիսաւորը երեք մաս կ'ունենայ — կորիզ, գէս եւ պոչ, որ ստուէրին պէս միշտ արեւին հակառակ կողմը ուղղուած է: Երբ գիսաւորը հեռադիտակով միայն տեսանելի է, մառախուղային գունդի մը երեւոյթը ունի, բայց քանի արեւին կը մօտենայ, այնքան աւելի յստակ կերպով պոչը կ'երեւի, գլուխը աւելի կը փայլի, ու նոյն ձեւով ալ կ'անհետանայ: Ժամանակին կը կարծուէր որ գիսաւորը յատուկ երեւոյթ է, եւ ազդանշան՝ բացառիկ դէպքի մը: Հին ժամանակներէ ի վեր մարդիկ դիտած են զայն, եւ ձեռագիրներու մէջ ալ անոր նկարագրականը կայ: Վերջին դարերուն է որ յստակ կերպով սերտուած են գիսաւորները, եւ յատուկ գիսաւոր մը բացառիկ ուշադրութիւն գրաւած էր 1531-ին, Ափրիկայի աստղագէտին կողմէ: Դանիացի Թէքօ Գրահէ, Կոպենհէյնի Բեքլեր, եւ ուրիշներ շարունակեցին իրենց ուսումնասիրութիւնները՝ իւրաքանչիւրը նորութիւն մը բերելով: Բայց, Նեւտոնի ժամանակակից եւ հետեւող էյմընտ Հալէյն էր (1656-1742) որ յանդգնութիւնը ունեցաւ յայտարարելու, որ 1531-ի, 1615-ի 1682-ի գիսաւորները նոյնն են, եւ թէ, նոյն այդ գիսաւորն է, որ, ձուածեւ շրջան մը ընելով արեւուն շուրջ, դարձեալ պիտի երեւի 1758-ին կամ 1759-ին: Հալէյ մեծաւ Յունուար 14, 1742-ին եւ 1758 Դեկտ. 25-ին իսկապէս երեւցաւ այդ գիսաւորը, որ յետ այնորիկ կոչուեցաւ Հալէյի գիսաւոր անունով: Այսպէսով կ'ապացուցանուէր սա ճշմարտութիւնը թէ պարբերական գիսաւորներն ալ մոլորակներու նման արեւին շուրջ կը դառնան թերաւորներ գծելով եւ հպատակելով տիեզերական ճգողութեան օրէնքներուն: Հալէյի գիսաւորը դարձեալ երեւցաւ 1835-ին եւ, վերջին անգամ 1910-ին—ըստ գիտնականներու հաշուարկումներուն, Հալէյի գիսաւորը 37-39 տարի շարունակ ճամբորդեց 3 ու կէս միլիառ մղոն հեռաւորութեան մէջ, մթնոլորտէն եւ սառնամանիքներու աշխարհը, եւ յետոյ սկսաւ իր վերադարձի ճամբորդութեան: Հալէյի գիսաւորը 33½ անգամ հեռու էր քան երկիր—արեւ հեռաւորութիւնը, եւ

հասկնալի ըլլալու համար ըսենք, որ ժամական 65 մղոն արագութեամբ ընթացող շոգեկառք մը եթէ գիշեր ցերեկ ճամբորդէ անընդհատ, 170 տարիէն արեւէն մեզի պիտի հասնէր, իսկ 170 անգամ աւելի, այսինքն՝ 5695 տարի, կամ 57 դար՝ հասնելու համար Հալէյի ծիրին ամենէն հեռաւոր կէտին ... Ահա, անըմբռնելի թուացող այնքան հեռաւորութենէ մը մեզի եկող աստղն է, որուն ժամադրուած ենք յառաջիկայ Նոյեմբերի 27-ին, երբ առաւելագոյն չափով մօտեցած պիտի ըլլայ մեր երկրին: Տարեվերջին կարելի պիտի ըլլայ պարզ հեռադիտակով տեսնել գիսաւորը, որ մինչեւ Յունիս 1986-ին արեւուն շուրջ պիտի դառնայ, իսկ գալ Մարտին, երբ գիսաւորը իր շրջանը կատարած ըլլայ արեւուն շուրջ՝ աշխարհի բոլոր աստղագէտները առիթ պիտի ունենան աւելի եւս «մօտէն» դիտելու Հալէյի գիսաւորը:

1910-ին, երբ վերջին անգամ Հալէյի գիսաւորը այցելեց մեզի, Հայերս մեր երկրին մէջ էինք դեռ, ու քիչ էր Հայ գաղութներու թիւը, կոտորածը սոցիալ շէր ունեցած: Բայց այն ատեն ալ շատ մեծ համակրութեամբ չէինք դիտած գիսաւորը, Հ. Սանդամուր անուն բանաստեղծը սա տողերը կը գրէր. —

ՀԱԼԷՅԻ ԳԻՍԱՒՈՐԻՆ

Մայիս տասնեւութ, գարնան օրերուն
Մաղիկներ, վարդեր, թռչուններ սիրուն
Կապոյտ երկիրքի լոյս ճամբաներէն
Անձանօթ գալուստդ պիտի ողջունեն:

Բայց մենք այդ այցէն՝ թերեւս լուսաբեր
Վախճալու ինչքան ունինք պատճառներ.
Դեռ նոր ազատած ե՛լԼՏԸԶԻ հուրէն՝
Բոլոր աստղեր մեզ սոսկում կը բուրբեն:

Ներէ՛, օ՛ն, ո՛վ աստղ, մենք աղքատ, տկար՝
Թէ քեզ հիւրընկալ ըլլալ չենք կրնար:
Գալուստդ բարի, չար, քիչ մ'ալ ՕՏԱՐՆԵՐ
Թող վայլեն, հոգ չէ, մենք շատ չենք տեսներ:

Հիմա, Հալէյը նորէն մեզի այցի կուգայ:
Ամերիկեան շուկաները կը վստան «Թիշըրթեն-
րով», գրքերով, եւ գանազան գարմանագան
յուշանուէրներով: Աչքը—բաց մէկն ալ, Բէթընիթ ալ
այսհոգոված է Halley Comet Prod. Inc. անունով:
Շատերուն համար աստղը ա'լ պատուհասի նշան չէ,
ոչ ալ Աստուածային հրաշք: Հրաշքը, մեզի համար
Աստուծոյ արարչագործութեան հրաշքն է,
Աստուածաստեղծ բնութեան կանոնաւորութեան
հրաշքը, որուն առջեւ կը խոնարհին գիտնական-
ներն ու աստղագէտները: Անհուն եւ հրաշալի
տիեզերքին դիմաց՝ փոքրիկ ու չնչին մարդը, բայց
մարդն է, որ կարողութիւնը ունի ըմբռնելու
տիեզերքի անհունութեան յղացքը եւ ըսելու
սաղմոսին հետ, «Երկիրք պատմեմ գիտաւ
Աստուծոյ»: Այո, բայց նոյն այդ տկար արարածին
մէջ ալ կայ ուրիշ մեծութիւն մը, որուն առջեւ կը
խոնարհինք բոլորս: Որովհետեւ Աստուծոյ
պատկերին համաձայն ստեղծուած մարդն է, որ
կեանքի ստեղծիչն ստացած լոյսը եւ բարոյականը
կ'արժեւորէ: Հ.

SEMINAR FOR ARMENIAN SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS SPONSORED BY ARMENIAN NATIONAL EDUCATION COMMITTEE (A.N.E.C.) IN NEW YORK CITY, OCTOBER 26, 1985

Pictured at the Armenian National Education Committee (A.N.E.C.) Administrator-Teacher Seminar. Flanking His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian and Archpriest Rev. Arsen Hagopian, are school teachers, principals, school board chairpersons, as well as representatives of church boards of trustees and of the Armenian Society of North America.

Afternoon seminar panel discussion participants: L. to R. Mrs. Hourig Sahagian, A.N.E.C. director and coordinator of the seminar; Dr. Steve Checkosky, clinical psychologist, who lectured on problems of learning and retention; Mr. Hermine Manoogian, teacher from the Detroit area, who presented a paper on one-room school teaching techniques; Mr. Garen Yegharian, principal of the St. Illuminator Armenian Day School of New York, who reported on innovative extension programs of all schools and Dr. Thomas Samuelian, Armenian linguistics specialist, who lectured on problems and issues of Armenian language teaching.

ԳՈՒՀԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐ

(Շաբ. էջ 1-էն)

Կոչուած, չարին եւ անոր արբանեակներուն դիմաց:
Ազգի մը բարոյական եւ հոգեկան մակարդակը կախուած չէ անոր պետութեան զինուորական ուժէն, այլ անոր քաղաքացիներուն վարած կեանքի բարոյական չափանիշէն:
Այն հողը որուն վրայ կ'ապրինք ու կ'աճինք, ազատ հող մըն է, ստեղծուած Աստուծոյ ազատ կամքովը: Աւելին՝ մեր ունեցած ազատութիւններէն ամենաէականը՝ կրօնքի ազատութիւնն է, որուն վրայ կուգան հանգչելու միւս բոլոր ազատութիւնները: Անվիճելի այս ճշմարտութիւնը կրնանք տեսնել, երբ աչքէ անցընենք այլ երկիրներու ներկայ գոյակիճակը: Հո՛ն, ուր կրօնքի պաշտամունքը ազատ չէ ձգուած, հոն ուր ժողովուրդը որ չի՛ կրնար ուրիշ ազատութեանց մասին նոյնիսկ խօսիլ: Իսկ հո՛ն, ուր կրօնքի պաշտամունքը ազատ ձգուած է, հոն ազատ է նաեւ քաղաքականութիւնը, մամուլը, ձայնասփիւղը, առեւտրը, երթեւեկութիւնը, գործի ասպարէզը, եւ վերջապէս ամէն ինչ՝ որուն կը տենչայ ազատասենչ քաղաքացին, Աստուծոյ պատկերին նման ստեղծուած մարդ էակը:
Երբ փոխ-նախագահութեան թեկնածութեան առթիւ Nelson Rockefeller-ի կարողութիւնները կը քննուէին Մերակոյտի կողմէ, մեծահարուստ թեկնածուն կ'ուզէ ցոյց տալ, որ ինք ուրիշ աւելի՛ կարեւոր բան մը ունի քան իր միլիոնները — համբաւը. եւ ատիկա կրօնքի ազատութիւնն է որուն համար իր հայրերը այս երկիրը եկած էին: Երկիրը օրհնուած է: Շատ են նաեւ փորձութիւնները: Իրական Հայրենասէրը՝ գիտակցելով որ բարիին հետ ներկայ է չարը, Գոհաբանութեան Օրուան առթիւ իր անշահախնդիր երախտագիտութիւնը յայտնելէ ետք առ Աստուծոյ, պէտք է հարց տայ ինքզինքին՝ ի՞նչ է երախտագիտութեան չափանիշը:
Իրապէս պատրաստ եմ կարեկցելու եւ օգնութեան ձեռք երկարելու ինձմէ՛ նուազ բախտաւորներուն: Եթէ կրնաս դրական տրամադրութեամբ եւ սրտի պատրաստակամութեամբ «Այո» ըսել վերջին հարցումին, այն ատեն վստահ եղիր, որ Գոհաբանութեան Օրը կը վերածուի ճշմարիտ եւ Աստուածահաճոյ աստիական հանդիսութեան մը:

ԹՈՒԽՍ ՄԱՆՈՒԿ

(Շաբ. էջ 3-էն)

Յանկարծ մէկը գոռում է.
— Նայեցէ՛ք... լաւ նայեցէ՛ք ... Թուխ Մանուկը սպիտակել է ...
— Նա ճիշդ է ասում ... սա մեր նկարը չէ ... փոխուել է ...
Լուր են տալիս Առաջնորդարան: Գալիս են, քննում են: Հրաշալի մի նկար է, բայց իրենց ունեցածը չէ եւ ինչո՞ւ Գրիստոսը ճերմակ է ...
— Լսեցէ՛ք, — ասում է տեսուչը. — ես հիմա վստահօրէն կարող եմ ասել, որ այս գործը կատարել են այն երեք անձերը, որոնք ուզում էին գնել այս նկարը: Եկեղեցու դուռն էլ տէր հօր բանալիով չեն բացել, այլ իրենք մի նոր բանալի են շինել:
Բոլորը համաձայն են լինում տեսուչին, բացի բոստ Յակոբից, որ ասում է.
— Ոչ, ասիկա սատանայական արարք մըն էր: Սատանան գողցաւ եւ փոխեց: Չէր ուզեր որ Աստուծոյ որդին իր նման սեւ ըլլայ:
Այդ դէպքից մէկ տարի յետոյ տեղի ունեցաւ համաշխարհային առաջին պատերազմ:
Եղաւ մի չարաշուք թուական ... 1915 ...
Տեղի ունեցաւ գոյամարտ ...
Վանեցի պառանները, ոտանաւորի ձեւով ասում էին.
Թուխ Մանուկ դարձաւ սպիտակ
Մեր բախտ մտաւ հողի տակ:
Գոյամարտից յետոյ, մենք 8-10 երեխաներ բերդից բերուած գէնքերով զինուած ուղեցիկը գնալ Այգեասան:
Հասանք Հայկավանք: Տունները աւերակ եւ ամէն տան մէջ մի քանի հայերի դիակներ՝ որոնք չէին կարողացած ժամանակին հեռանալ այդտեղից:
Քահանայի գլուխը ջախջախուած էր տապալում ու ընկած եկեղեցու շէմքին: Վանքի դուռը խորտակուած էր ու պատերի մի մասը թնթանօթ-

ների հարուածներով քանդուած:
Սուրբերով ծակել էին Աստուածամօր աչքերը եւ մի տգէտ ներկարար սեւ ներկով ծեփել էր Գրիստոսի դէմքը ...

(¹) Թուխ նշանակում է սեւ, բայց իսկական սեւ չէ. այլ բաց սրճագոյն: Ես իմ Օթէյլոս խաղում էի թուխ դէմքով: Մաւրտանացիները թուխ են: Պրագիլում սեւերի եւ փորթուկալցիներ խոնուրդից մի նոր տիպ է առաջացել, որ նրանք անուանում են մուլաթօ:
(²) Ժամբ — Վանի բարբառով նշանակում է՝ երկրաշարժ:
(³) Բալամտուզ անւանում էին նրանց, որոնք աւանակի համար բալան-թամբ էին կարում:
(⁴) Սուրմա թրքական բառ է: Մի սեւ ներկ է, որ կանայք քաշում էին իրենց աչքի շուրջը: Հիմա դրա գորգացած ձեւը կայ:
(⁵) Միւրաուպ նշանակում է գնչու: Աւելի ճիշտ գնչուական մի փոքր ցեղ էին, որ ապրում էին բերդաբաղաբէն դուրս վրանների տակ եւ հաւ ու հակիթ էին ծախում: Մախածներն էլ մեծ մաս ուրիշ տեղից գողցուած էին:
(⁶) Չքեր նշանակում է երեխայ չբերող կին:
(⁷) Ժամ. վանեցիները եկեղեցիին ժամ էին անուանում:
(⁸) Ջոչ նշանակում է մեծ
(⁹) Բոստ. վանեցիները բողբոջականներին բոստ էին անուանում:
(¹⁰) Լիմ Անապատ, Վանի ծովի կղզիներից մէկն է, ուր մի փոքր թուով վանականներ էին ապրում: Վանքը կոչւում էր Յովհաննէս Մկրտիչ: Կանանց արգիլուած էր այդ վանքը մտնել, որովհետեւ Հերովդեսի խորդ աղջիկը կտրել էր սուրբ նրա գլուխը:

L'ESPERANCE

Armenian women for all the noble endeavors which you have undertaken to keep Armenia alive during her recent agony.

"The girl you see portrayed is an Armenian girl; perhaps you will notice a shadow of sadness in her eyes which is centuries old — older than herself because her sadness is borne for the torment of her nation.

"However, the painting is named 'L'Esperance', meaning 'Hope' for, even in the current deep desperation of our people our hope is alive, and filled with this hope we look forward and put our trust in the Allies and the American nation, whose principles Sir, you so eloquently echo.

"We offer this painting in this spirit; would you be kind enough to receive it."

President Wilson, who was listening to this presentation while standing, answered with warm sympathy and replied, "I receive, with gladness, this painting and I am thankful for the sentiments you have expressed. I would hope that the tribulations of the Armenian people will end and I am certain that the patience of the Armenian people will come to an end with the current war when the Armenians will receive assurances of safety, either in the Ottoman empire or wherever they may be. I am confident that the government of the United States of America, together with the passion of the American people will use all their force to insure this guarantee. The picture I see is a most beautiful one and I will keep it and cherish it."

Then, noticing the little flower in the hands of the girl in the portrait, the president asked, "Does the flower have a special meaning, does it symbolize Armenia?"

In answer to the question, it was later explained that the snowdrops (in Armenian named "Tzintzagheeg") grow abundantly in the mountains of Armenia with the melting of the snows. The artist had painted the snowdrop to contrast the universal misery of his people, for the snowdrop rouses and blossoms — even from under the snow — brings forth its white petals as a harbinger of Spring, despite the bitter cold and frost. The spirit of the Armenian woman cannot be oppressed; she herself is the symbol of hope.

At a later date, apparently, the painting and other personal belongings of President Woodrow Wilson were placed on permanent display at the Woodrow Wilson House in Washington, D.C.

This interesting piece of our history came to light during the course of the preparations for the 70th Commemoration of the Armenian Genocide observed in Washington, D.C. last April. It would be of great interest to learn what has become of the two ladies, Miss Tashjian and Miss Kurkjian.

This poster is available from the Prelacy Bookstore. If interested in obtaining a copy please forward your check in the amount of \$6.50, which includes mailing cost.

One of the most well-received posters issued on the occasion of the National Gathering of the Survivors in Washington, D.C. last April was the famous painting by Hovsep Pushman, named "L'Esperance." This poster was printed by the courtesy of the Woodrow Wilson House, a property of the National Trust for Historic Preservation.

Recently we learned, by sheer chance, the story behind this painting and we thought our readers would be interested to know how the painting was presented to our great president, Woodrow Wilson. This information is taken from the weekly, "Hayastani Gotchnag", 1917, pages 1487-1489.

On November 27, 1917, a delegation of Armenians, accompanied by the General Secretary of the Near East Relief for Armenians and Syrians was received by President Wilson and offered to him, on behalf of Mrs. Pushmanian, the beautiful painting by her husband, Hovsep T. Pushmanian.

The painting depicts a young Armenian girl dressed in an Armenian folk costume. The portrait is of Miss Tashjian; typically Armenian eyes, pensive face with a melancholic expression. She transmits the centuries of martyrdom of the Armenian woman.

The youngest member of the delegation, Alyds Kurkjian, expressing the sentiments for Armenian women, made the following speech:

Mr. President, the painting which is being presented to you is the work of an Armenian artist, Hovsep Pushmanian. The wife of the artist presents it to you with the hope that it will express her own gratitude as well as that of all

JUST RELEASED

BOOKSTORE

Prelacy of the
Armenian Apostolic Church

138 East 39th Street, New York, New York 10016

We are happy to announce that the 1986 Catalogue of the Prelacy Bookstore is available. It is a sixty-four page book and contains hundreds of titles of books in English and Armenian. Also it has gifts for all occasions, cassettes and records, videos and memorabilia.

For your copy please send \$1.00 to cover postage and handling expenses.

EREVAN CHORAL SOCIETY is pleased to announce the availability of a newly-printed music folio featuring a magnificent piece for chorus and/or piano by Melik Mavisakalian, a leading contemporary composer in Armenia. The price is called "Jan Hayasdan" and echoes the beauty of Armenia's past and present.

This handsome folio is offered for only \$4.00 plus \$1.00 for postage and handling.

A must in every musician's repertoire this wonderful work is appropriate for use in Armenian Schools, Educational Institutions, musical groups, church groups, cultural groups; or, simply as an award, presentation or gift.

Fr. Oshagan Minassian

and more to come!

**DID YOU
RECEIVE OUR
LETTER?**

**DID YOU
CONTRIBUTE?**

**IF YES,
THANK YOU**

**IF NO,
PLEASE DO**

armenian sheet music

ՋԱՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ

JAN, HAYASDAN
(Sweet Armenia)

...a lovely and lively piece by one of Armenia's leading contemporary composers, **MELIK MAVISAKALIAN** praising Armenia's past and present beauty: "As sunlight glistens atop the Armenian mountains."

This exquisitely printed folio includes biographies of the composer and lyricist, illustrations, Armenian text with English transliteration as well as a glossary of poetic and geographic terms.

ORDER NOW! MAIL THIS CLIPPING!

TO: Fr. Oshagan Minassian
124 Hillside Road
Watertown, MA 02172

ARMENIAN SHEET MUSIC

Please send me _____ copies of JAN HAYASDAN (Sweet Armenia) at \$4.00 per copy plus \$1 for cost of postage and handling. I am enclosing a check/money order in the amount of \$ _____

NAME _____
STREET _____
CITY _____ STATE _____ ZIP _____